

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет музичного мистецтва і хореографії
Кафедра музикознавства та музичної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія мистецтв: Музика в хореографії

для студентів

спеціальності: 024 Хореографія

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

галузі знань: 02 Культура і мистецтво

освітньої програми: 024.00.01 Хореографія (за видами)

Київ – 2023

Розробник:

Ольга ЛІГУС, кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Викладач: Ольга ЛІГУС, кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Робоча програма затверджена на засіданні музикознавства та музичної освіти
Протокол від "28" серпня 2023 року № 11

Завідувач кафедри _____ Ольга ОЛЕКСЮК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми

___. __. 20__ р.

Гарант освітньої програми _____ Тетяна МЕДВІДЬ

Робочу програму перевірено

___. __. 20__ р.

Заступник декана _____ Інна ТКАЧЕНКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р.,
протокол № _____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р.,
протокол № _____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р.,
протокол № _____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р.,
протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
«Історія мистецтв: Музика в хореографії»		
<i>Вид дисципліни</i>	<i>обов'язкова</i>	
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	<i>українська</i>	
<i>Загальний обсяг кредитів/годин</i>	<i>10/300</i>	
<i>Курс</i>	2	-
<i>Семестр</i>	3	-
<i>Кількість змістових модулів з розподілом:</i>	2	
<i>Обсяг кредитів</i>	3	-
<i>Обсяг годин, у тому числі:</i>	90	-
<i>Аудиторні</i>	42	-
<i>Модульний контроль</i>	6	-
<i>Семестровий контроль</i>	10	-
<i>Самостійна робота</i>	32	-
<i>Форма семестрового контролю</i>	<i>екзамен</i>	-

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета курсу полягає в організації процесу формування слухацької культури майбутніх хореографів, розвитку музично-аналітичного мислення, розширення музично-історичної ерудиції, що необхідно для успішної реалізації творчих завдань у фаховій діяльності.

Завдання курсу:

- виховати у студентів розуміння діалогічної природи музичного і хореографічного мистецтв та принципів їхнього взаємозв'язку;
- сформувати цілісне уявлення про музичну композицію з погляду змісту, форми, драматургії та жанрово-стильової специфіки в контексті певної музично-історичної епохи;
- ознайомити з комплексом засобів музичної стилістики та формотворення, які мають особливу вагу в хореографічній інтерпретації музичного твору;
- розвинути навички визначення оптимальних варіантів хореографічної інтерпретації музичного твору;
- сформувати спеціальний термінологічно-поняттєвий апарат знань;
- ознайомити з основними жанрами музичного мистецтва, що мають безпосередній або опосередкований зв'язок із мистецтвом танцю;
- розширити музично-слуховий досвід;
- розвинути навички аналітично-пошукової роботи з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

3. Результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення дисципліни студент повинен знати:

- базові музично-теоретичні поняття;
- характерні жанрово-стильові ознаки музичного та хореографічного мистецтв різних художньо-історичних епох;
- спільні принципи організації часу і простору в музиці та хореографії;
- типові особливості музичних форм, найбільш поширених у хореографії;
- провідні засоби музичної виразності, які мають природне відображення у хореографії;
- ключові факти, події, явища та персоналії музично-історичного процесу, пов'язані з розвитком мистецтва хореографії;
- знакові музичні твори, які здобули яскраві інтерпретації у творчості видатних хореографів.

Студент повинен вміти:

- характеризувати образний стрій музичного твору, що має безпосередній або опосередкований зв'язок із мистецтвом танцю;
- визначати метро-ритмічні та структурні особливості музичного твору;
- ідентифікувати та аналізувати засоби музичної виразності певного музичного твору;
- прогнозувати варіанти пластичного інтерпретування музичного твору;
- здійснювати пошук необхідних джерел з проблем взаємозв'язку музичного та хореографічного мистецтв.

У процесі вивчення курсу студент формує такі програмні компетентності:

Загальні:

- ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові:

- СК 01. Усвідомлення ролі культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин.
- СК 02. Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історичних періодів розвитку світової художньої культури.
- СК 04. Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).

Програмні результати навчання:

- РН 02. Розуміти моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства у процесі діяльності.
- РН 06. Розуміти роль культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин.
- РН 07. Знати і розуміти історію мистецтв на рівні, необхідному для застосування виразно-зображальних засобів відповідно стилю, виду, жанру хореографічного проєкту.
- РН 09. Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№ п/п	Назви модулів і тем	Усього	Види занять та розподіл годин		
			Аудит.		Самостійна робота
			Лекції	Семинари	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Теоретичні аспекти функціонування музики в хореографії					
1.1.	Принципи взаємозв'язку музики й танцю	8	2	2	4
1.2.	Система засобів музичної виразності	12	4	4	4
1.3.	Засоби музичної виразності у драматургії хореографічної композиції	10	4	2	4
1.4.	Музичні форми в хореографії	8	2	2	4
	Модульний контроль	2			
	Разом	40	12	10	16
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Історичні аспекти розвитку музично-танцювальних жанрів					
2.1.	Танцювальна музика давніх епох	8	2	2	4
2.2.	Бальні та народні танці в музиці XIX ст.	10	4	2	4
2.3.	Балетна творчість композиторів XIX – XXI ст.	12	4	4	4
2.4.	Композитор–хореограф: аспекти творчої взаємодії видатних митців XIX – XXI ст.	6	-	2	4
	Модульний контроль	4			
	Разом	40	10	10	16
	Семестровий контроль	10			
	Всього за семестр	90	22	20	32

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Теоретичні аспекти аналізу музики в хореографії

Тема 1.1. Принципи взаємозв'язку музики й танцю

Феномен синтезу мистецтв: взаємозв'язок хореографії з музикою. Спільні та відмінні принципи організації художнього цілого в обох видах мистецтв, обумовлені їх естетичною природою. Специфіка простору і часу в музиці та в хореографії. Типологія просторово-часових співвідношень в обох видах мистецтв.

Танцювальність у музиці. Вокальність і танцювальність як вираження різних граней музики: висотно-інтонаційної та ритміко-рухливої. Танцювальність та пластичність у музиці. Класифікація пластичної і танцювальної музики. Танцювальність – форма прояву музичного часу. Роль танцювальності й танцювальної музики в історичному розвитку музичного мистецтва.

Музичне в хореографії. Прояви у танцювальному мистецтві принципів музичного мистецтва. Процесуальна сторона твору, його драматургія та композиція є точками перетину музики й танцю. При цьому, вони можуть зближуватися і в сфері просторовій. Поняття хореографічної фактури, її типи (монодична, гомофонна, поліфонічна). Хореографічна поліфонія, її різновиди. «Хореографічний тематизм» – структурні основи пластичної тканини. Функції хореографічної теми. Па як смислова та структурна тематична одиниця, подібна звукові, мотиву в музиці. Структурний та не-структурний хореографічний тематизм.

Література основна: 4, 5, 6.

Додаткова: 4, 5, 12, 15.

Тема 1.2. Система засобів музичної виразності

Музика – мистецтво втілення художнього образу шляхом організації у часі засобів музичної виразності. Систему засобів музичної виразності (ЗМВ) складають: мелодія, ритм, лад, гармонія, фактура, тембр, регістр, динаміка.

ЗМВ. Мелодія – основний елемент музичної мови. Унікальність мелодії як засобу передачі емоційного стану, що не має аналогів в інших видах мистецтва. Роль ладового забарвлення мелодії. Поняття ладу, мажорно-мінорна ладова система, види мажору та мінору. Поняття гармонії, її основоположна формотворча та виразова роль у музиці західноєвропейського класицизму та романтизму. Одиниця гармонії – акорд. Різновиди акордів та їх семантичні функції. Метр і ритм як базові категорії музичної мови. Тембр – барва звучання – важливий засіб музичної виразності. Фактура як сукупність стилістичних компонентів, пов'язаних з оформленням музичної тканини (мелодія, гармонія, поліфонія, тембр, регістри) Типи фактури (гомофонна, акордово-гармонічна, поліфонічна), спосіб виконання (вокальна, інструментальна, хорова, органна, оркестрова тощо). Поняття інтонації як характерного носія художнього смислу. Розгляд музичних прикладів, аналіз ЗМВ.

Література основна: 4, 5, 6.

Додаткова: 4, 5, 6.

Тема 1.3. Засоби музичної виразності у драматургії хореографічної композиції

Мелодія, фактура, гармонія у хореографічному втіленні. Різноманіття типів мелодики, будова фраз трансформується у лінійний контур хореографічного малюнку. Ступінь деталізації хореографічного перетворення мелодичного рисунка визначається конкретними художніми завданнями. Фактура, що відображає в музичному тексті, характер розташування голосів у вертикально-горизонтальній площині, її відповідність текстурі танцю. Текстура танцю: прояв у пластичному співвідношенні вертикалі та горизонталі хореографічного рисунка. Функціональний смисл, що обумовлює певний гармонічний задум музичного руху, як важливий фактор хореографічного пізнання музики. Приклади відображення в хореографії мелодії, фактури та гармонії музичного твору.

Хореографічне втілення метру й ритму. Сутність музичного метру (чітке організоване чергування слабких та сильних акцентів), відмінність від хореографічного розуміння метру (фіксації усіх проміжних ланок в упорядкованому дольовому членуванні музичного руху). Членування часового проміжку на певні відрізки. Музичний ритм як самостійну сферу співвідношення тривалості звуків та пауз. Саме цей аспект ритмічної організації музичного часу є основоположним у формуванні хореографічного простору. Неможливість існування музики поза ритмом надає хореографії виразних рис музично-часової організації. Приклади відображення метро-ритму музичного твору.

Література основна: 1, 3, 4.

Додаткова: 3, 4, 10.

Тема 1.4. Музичні форми в хореографії

Форми музичних творів. Категорія музичної форми. Основні принципи розвитку тематичного матеріалу (повтор, варіювання, контраст). Типи викладу тематичного матеріалу (експозиційний, серединний, заключний, зв'язка, вступ). Назви складових частин: експозиція, розробка, реприза, вступ. Типологія музичних форм. Характеристика простих форм (період та його різновиди, проста двох-частинна, проста трьох-частинна). Складна трьох-частинна форма. Багато-частинні (рондо, варіації) та циклічні форми (прелюдія і fuga, сюїта, соната, симфонія).

Музичні структури в хореографічній композиції. Спільність формотворчих принципів в обох видах мистецтва – повтор, варіювання, контраст. Відображення масштабно-тематичних структур музики в хореографії. Танець як структурно-композиційний аналог музичного твору. Найбільш поширені в хореографії музичні форми (період, проста двох-частинна проста трьох-частинна, складна трьох-частинна, рондо, варіації). Приклади використання простих форм у танцювальній музиці. Відображення у танці сонатної форми, рондо, fugи в основному пов'язано з творчістю балетмейстерів кінця ХХ – початку ХХІ ст., втілення у танці циклічних інструментальних творів (сонат, симфоній, концертів). Специфіка структури симфонічних танців. Хореографічні варіації.

Література основна: 2, 4, 6.

Додаткова: 4, 6, 9.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Історичні аспекти розвитку музично-танцювальних жанрів

Тема 2.1. Танцювальна музика давніх епох

Музично-танцювальна культура Середньовіччя. Характеристика ранніх пісенних жанрів з ознаками рондо (віреле, лауда, заджалъ тощо). Вплив поезії та музики менестрелів на розвиток танцювальної музики. Поступовий розподіл танцювальної музики на народно-побутовий та придворний пласти, які взаємодіяли. Найбільш ранні танці хороводного характеру, танці-ходи. Об'єднання за принципом контрасту: повільний дводольний – рухливий тридольний. Характеристика танцювальної музики (карола, бас-данс, естампіда, фарандола, дукція, сальтарело, мореска).

Музично-танцювальна культура Відродження. Ускладнення танцювальної естетики. Танцювальні табулятури. Роль італійської та французької культур у розвитку танцювальної музики. Поступові зміни у музичному мисленні (набуття регулярної ритміки, кристалізація виразних рис мелодії, легкої для запам'ятовування, гомофонії). Виокремлення інструментальної музики танцювального характеру прикладного й неприкладного призначення. Об'єднання контрастних танців. Дві основні групи: баса-данс (танці плавного руху) та альта-данс (хороводи, кружляння, стрибки). Характеристика танцювальної музики (павана, падуана, бранль, гальярда, сициліана, тарантела, пасакалія, вольта, чакона, фарандола, бергамаска).

Танцювальна культура Бароко та Класицизму. Роль французької культури в еволюції танцювальних жанрів. Розвиток танцювальної культури, проникнення танцювальної ритміки у вокальну духовну музику, в оперу, зародження сценічного танцю. Спільні та відмінні риси сценічного та побутового танцю. Розширення жанрової системи танців (менуєт, буре, гавот, рігодон, алеманда, куранта, жига). Важливе місце побутового танцю у творчості композиторів різних національних шкіл XVII – XVIII ст. (Ж.Б. Люлі, В. Берд, Ф. Куперен, Ж.Ф. Рамо, Г. Телеман, Й.С. Бах, Г.Ф. Гендель, Й. Гайдн, В.А. Моцарт та ін.).

Танець у музиці XVII – XVIII ст. Творчі портрети композиторів – авторів музики танцювального характеру. Зразки прикладної музики, а також, створення інструментальної (органної, клавірної, симфонічної, камерно-інструментальної) та вокальної музики з танцювальною ритмікою. Жанр інструментальної сюїти (контрастне зіставлення різнохарактерних побутових танців того часу). Проникнення танцю у симфонію (менуєт) у творчості віденських класиків. Характеристика музичного стилю: дві тенденції. Перша – (музика XVII ст.) – ускладнення метро-ритму, збагачення стилістики орнаментикою, втрата зв'язку з побутовим першоджерелом. Друга – (музика XVIII ст.) – збереження чіткості структури, періодичності мелодичних фраз, регулярності ритміки, кристалізація родових ознак танцю.

Література основна: 1, 4, 6.

Додаткова: 4, 5, 12.

Тема 2.2. Бальні та народні танці в музиці XIX ст.

Танцювальна культура XIX ст. Історична ситуація: соціально-економічні зрушення, розквіт капіталізму, національно-визвольний рух. Культура балу. Зміна естетичних смаків, манери виконання танців (прискорення темпу, природність рухів, невимушеність поз). Лідерство Франції у танцювальній культурі балу. Значне розширення жанрової системи танців (екосез, кадрили, вальс, полька, мазурка). Пріоритет масових бальних танців.

Характерні риси: ритмічна природність та енергійність. Вальс – символ епохи Романтизму, його слава – завдяки музиці видатних композиторів різних національних культур. Вплив бальної практики на сценічний танець, збагачення його новими па, ритмами і темпами. Симфонізація танцювальної дії, введення в оперу, балет, оперету стилізованих народних танців (сегідилья, хота, тарантела, чардаш, полонез, мазурка, краков'як, лендлер, східні танці). Жанрова основа музично-хореографічних форм (дуетів, варіацій та ін.) – вальс, полька та галоп.

Танець у музиці XIX ст. Дві лінії розвитку: академічна та побутова. Академічна музика – стирання рис квадратності, членування, звичних для побутового танцю, тяжіння до завуальованої танцювальності, поетизації танцю. Використання жанрів і форм національного танцювального фольклору в музиці романтиків, їх прагнення розкрити національну своєрідність музичного стилю (Ф. Шопен – мазурка, полонез, Ф. Ліст – чардаш, вербункош, Гріг – халінг, спрінгданс, Б. Сметана – полька, скочна, фуріант, М. Лисенко – гопак, козачок). Аналіз музичних прикладів творчості цих композиторів.

Побутова лінія обумовлена широким попитом суспільства. Використання «шаблонів», тиражування вальсів, польок, галопів: творчість композиторів-аматорів (простота мелодії, гармонії, чіткість ритмічних формул). Мета – організація рухів танцівників. При цьому серед творів прикладного жанру є визнані в історії художньо цінними: вальси і лендлери Й. Ланера, Й. Штрауса-батька та Й. Штрауса-сина.

Література основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 4, 5, 6.

Тема 2.3. Балетна творчість композиторів XIX – XXI ст.

Друга половина XIX ст. – золота епоха балету. Докорінний злам у розвитку балетного мистецтва (реформа П. Чайковського), органічний зв'язок музики зі змістом і розвитком сценічної дії. Принцип симфонічного розвитку, створення яскравих музичних характеристик. Співпраця П. Чайковського з балетмейстером М. Петіпа. Балети «Лебедине озеро», «Спляча красуня» (1889), «Лускунчик» (1892). Діяльність балетмейстера М. Фокіна, В. Ніжинського.

Балет у творчості українських композиторів XX–XXI ст. Перший український балет – «Пан Каньовський» М. Вериківського (1930). Балети В. Фемеліди «Карманьйола» та Б. Яновського «Ференджі». Передвоєнний час – балет «Лілея» К. Данькевича (1940). У післявоєнні роки на основі фольклорних джерел та творів класичної і радянської літератури створено низку різноманітних за жанрами і сюжетами балетів, серед яких «Лісова пісня» М. Скорульського (1946), «Хустка Довбуша», «Сойчине крило» А. Кос-Анатольського (1951, 1957), «Чорне золото» В. Гомоляки (1957). Кінець XX ст. – найбільш вагомий доробок у цьому жанрі Є. Станковича («Ніч перед Різдом», «Ольга») та О. Костіна («Русалонька», «Демон», «Запрошення до страти», «Пушкін»).

Український балет XXI ст. – твори О. Козаренка – «Sinfonia Extravaganza», «Орестея» (2013). Поєднання академічних традицій та сучасних музичних інновацій. Синтез академічного симфонізму, джазової стилістики, барокових алюзій, ознак експресіонізму.

Література основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 1, 2, 7, 8, 11, 13, 14.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення із дисципліни «Історія мистецтв: Музика в хореографії» оцінюються за кредитно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного та підсумкового оцінювань здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу на семінарських заняттях, відвідування лекцій, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на лекційних, семінарських заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг виконання завдань;
- якість виконання завдань.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у таблиці

Семестр 3

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекційних занять	1	6	6	5	5
Відвідування семінарських занять	1	5	5	5	5
Робота на семінарських заняттях	10	5	50	5	50
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	4	20
Разом			106		105
Максимальна кількість балів: 211					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ п/п	Тема	Зміст завдань
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Теоретичні аспекти функціонування музики в хореографії		
1.1.	Принципи взаємозв'язку музики й танцю	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати пропоновану літературу. 2. Виписати визначення основних понять, термінів. 3. Створити таблицю принципів взаємозв'язку музичного та хореографічного мистецтв. 4. Послухати / переглянути пропоновані зразки музичних творів та їхніх втілень у хореографії. 5. Аналізувати означені зразки за пропонованою схемою.
1.2.	Система засобів музичної виразності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати пропоновану літературу. 2. Виписати визначення основних понять, термінів. 3. Послухати / переглянути пропоновані зразки музичних творів та їхніх втілень у хореографії. 4. Аналізувати означені зразки за пропонованою схемою. 5. Написати есе «Засоби музичної виразності у створенні художнього образу» у пропонованому музичному творі.
1.3.	Засоби музичної виразності у драматургії хореографічної композиції	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати пропоновану літературу. 2. Виписати визначення основних понять, термінів. 3. Створити таблицю засобів музичної виразності, які зазвичай обумовлюють задум хореографа. 4. Послухати / переглянути пропоновані зразки музичних творів та їхніх втілень у хореографії. 5. Аналізувати означені зразки за пропонованою схемою.
1.4.	Музичні форми в хореографії	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати пропоновану літературу. 2. Виписати визначення основних понять, термінів. 3. Створити таблицю основних музичних форм, поширених у хореографічній драматургії. 4. Переглянути пропоновані зразки музично-хореографічних творів, в яких використано різні музичні форми. 5. Аналізувати означені зразки за пропонованою схемою.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Історичні аспекти розвитку музично-танцювальних жанрів		
2.1.	Танцювальна музика XV – XVIII ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати пропоновану літературу. 2. Виписати визначення основних понять, термінів. 3. Створити таблицю використання танців у різних жанрах музичного мистецтва XV – XVIII ст. 4. Зробити конспект основних етапів життя і творчості композиторів XV – XVIII ст., які зверталися до танцювальних жанрів. 5. Послухати / переглянути пропоновані зразки музичних творів та їхніх втілень у хореографії. 6. Аналізувати означені зразки за пропонованою схемою.
2.2.	Бальні та народні танці в музиці XIX ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати пропоновану літературу. 2. Виписати визначення основних понять, термінів. 3. Створити таблицю використання танців у різних жанрах

		<p>музичного мистецтва XV – XVIII ст.</p> <p>4. Зробити конспект основних етапів життя і творчості композиторів XIX – XX ст., які зверталися до танцювальних жанрів.</p> <p>5. Послухати / переглянути пропоновані зразки музичних творів та їхніх втілень у хореографії.</p> <p>6. Аналізувати означені зразки за пропонованою схемою.</p> <p>7. Написати есе «Засоби поетизації танцю», характеризуючи пропонований зразок нетанцювальної музики танцювального характеру.</p>
2.3.	Балетна творчість композиторів XIX – XXI ст.	<p>1. Опрацювати пропоновану літературу.</p> <p>2. Виписати визначення основних понять, термінів.</p> <p>3. Створити хронологічну таблицю розвитку жанру балету в музичному мистецтві XIX – XXI ст.</p> <p>4. Зробити конспект основних етапів життя і творчості композиторів XIX – XXI ст., які зверталися до жанру балету.</p> <p>5. Послухати / переглянути пропоновані зразки балетної музики композиторів різних національних шкіл.</p> <p>6. Аналізувати означені зразки за пропонованою схемою.</p>
2.4.	Композитор–хореограф: аспекти творчої взаємодії видатних митців XIX – XXI ст.	<p>1. Опрацювати пропоновану літературу.</p> <p>2. Виписати визначення основних понять, термінів.</p> <p>3. Створити таблицю творчих тандемів видатних композиторів і хореографів XIX – XXI ст.</p> <p>4. Зробити конспект основних етапів життя і творчості композиторів і хореографів XIX – XXI ст., між якими простежується творчий взаємозв'язок.</p> <p>5. Послухати / переглянути пропоновані зразки музичних творів та їхніх втілень у хореографії.</p> <p>6. Аналізувати означені зразки за пропонованою схемою.</p>

Кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг виконання завдань;
- якість виконання завдань.

Максимальна кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи – 5 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи	Кількість балів
Студент виконав завдання у повному обсязі без помилок або з 1-2 незначними неточностями.	5
Студент виконав завдання у повному обсязі або 80 – 90 % обсягу; припустився кількох несуттєвих помилок у виконаних завданнях.	4
Студент виконав завдання в обсязі 60 – 70 %, припустившись чималої кількості неточностей або кількома суттєвими помилками.	3
Студент виконав 40 – 50 % обсягу завдання зі значною кількістю серйозних помилок.	0-2

6.3. **Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання**

Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням електронних завдань.

Форма проведення: письмова (комп'ютерне тестування Moodle).

Максимальна кількість балів: 25.

6.4. **Форма проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.**

Форма проведення: екзамен

Тривалість проведення: 3 години

«Історія мистецтв: Музика в хореографії» - один із модулів дисципліни «Історія мистецтв».

Комплексний екзамен проводиться по закінченні вивчення усіх модулів дисципліни.

Коефіцієнт виводиться із суми балів за три модулі.

6.5. **Шкала відповідності оцінок**

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів, то семестрові оцінки визначаються в установленому порядку в межах стобальної шкали, а підсумкова – як середня зважена оцінка.

Форми проміжного контролю визначаються кафедрою самостійно і чітко прописуються в робочій навчальній програмі.

Кількість балів, яку студент набрав під час вивчення дисципліни, оголошується на останньому практичному (семінарському) занятті.

Результати проміжного та підсумкового контролю знань зазначаються у відомості обліку успішності, а загальна підсумкова оцінка – в індивідуальному навчальному плані студента (ІНПС).

Семестровий контроль в Університеті здійснюється у формі, передбаченій навчальним планом.

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Разом – 90 год.: лекції – 22 год., семінарські – 20 год., МКР – 6 год., самостійна робота – 32 год.

Модулі	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			
Назва модуля	Теоретичні аспекти функціонування музики в хореографії				Історичні аспекти розвитку музично-танцювальних жанрів			
Кількість балів за модуль	82 бали				92 бали			
	1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.
Теми лекцій	Принципи взаємозв'язку музики й танцю	Система засобів музичної виразності	Засоби музичної виразності у драматургії хореографічної композиції	Музичні форми в хореографії	Танцювальна музика давніх епох	Бальні та народні танці в музиці XIX ст.	Балетна творчість композиторів XIX – XXI ст.	Композитор–хореограф: аспекти творчої взаємодії видатних митців XIX – XXI ст.
Лекції (11 балів)	1	1 + 1	1 + 1	1	1	1 + 1	1 + 1	-
Семінар. заняття (110 балів)	1 + 10	(1 + 10)*2	1 + 10	1 + 10	1 + 10	1 + 10	(1 + 10)*2	1 + 10
Самост. робота (40 балів)	5	5	5	5	5	5	5	5
Види поточного контролю (50 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)				Модульна контрольна робота (25 балів)			
Підсумковий контроль	Усього – 211 балів							

8. Рекомендована література

Основна:

1. Зав'ялова О. К. Історія балетного мистецтва від витоків до початку ХХ ст.: навч. посіб. для студ. ф-тів мистецтв пед. ун-тів (спец. хореографія) та гуманітарних ф-тів вищих навч. закл. Суми : ВВП «Мрія-1», 2013. 116 с.
2. Загайкевич М. Драматургія балету. Київ : Наукова думка, 1978. 257 с.
3. Зінич О. Пластичність у балетній музиці М. Равеля (в аспекті взаємодії мистецтв) : монографія. Київ : ІМФЕ, 2009. 231 с.
4. Лігус О. М. Музика в хореографії : навч. посібник. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 144 с.
5. Смаглій Г. А., Маловик Л. В. Основи теорії музики. 3-тє вид., переробл. і доповн. Харків : Факт, 2005. 384 с.
6. Шип С. В. Музична форма від звуку до стилю : навч. посіб. Київ : Заповіт, 1998. 368 с.

Додаткова:

1. Афоніна О. С. Музична основа сучасних українських балетів // Вісник НаКККіМ: науковий журнал. 2020. № 3. С. 121–126.
2. Загайкевич М. Микола Гоголь і балетна творчість українських композиторів // Студії мистецтвознавчі / ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАНУ. 2009. № 4 (28). С. 68–73.
3. Зінич О. Мова пластики Джорджа Баланчина: від естетики авангардизму до балетної неокласики // Студії мистецтвознавчі. Театр. Музика. Кіно. Число 3 (39). НАНУ; ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, 2012. С. 24–36.
4. Зінич О. Пластична взаємодія різних образних систем у мистецтві балету (аспект співвіднесеності музичного та хореографічного руху) // Студії мистецтвознавчі. Театр. Музика. Кіно. Число 1 (49). НАНУ; ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, 2015. С. 14–24.
5. Карась Г. В. Еволюція художніх стилів у мистецтві. Курс лекцій. Івано-Франківськ, 2018.
6. Лігус О. М. Українська фортепіанна музика ХІХ – початку ХХ ст. у контексті європейського романтизму: монографія. Київ: Ліра-К, 2017. 224 с.
7. Мельниченко О. В., Горчинська І. В. Стилістика балету Михайла Скорульського «Лісова пісня» як джерело творчості в українській балетній музиці // Мистецтвознавчі записки. 2018. Вип. 33. С. 321–329.
8. Шатковська І. С. Балетна реформа П. Чайковського в музично-історичному контексті ХІХ ст. // Наукові записки ВДПУ ім. М.М. Коцюбинського. Серія: Історія. 2017. Вип. 25. С. 263–267.
9. Павлишин С.С. Музика двадцятого століття : навч. посіб. Львів : БаК, 2005. 232 с.
10. Погребняк М. М. Композиційні хореографічні знахідки Касьяна Голейзовського (20-ті роки ХХ ст.) // Вісник НаКККіМ : наук. журн. 2012. № 1. С. 123–127.
11. Погребняк М. Танець «модерн» ХХ ст.: витoki, стильова типологія, панорама історичної ходи, еволюція: моногр. Полтава : ПНПУ ім. В.Г. Короленка, 2015. 312 с. : іл.
12. Полянська Г. Дансантиність та її історичні метаморфози у музичному мистецтві // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ, 2004. Вип. 37. С. 99–107.
13. Станішевський Ю. О. Балетний театр України: 225 років історії : моногр. Національна академія наук України. Київ : Муз. Україна, 2003. 440 с. : іл.
14. Чепалов О. І. Балет «Камінний господар» («Дон Жуан») Віталія Губаренка і його хореографічне втілення на українській сцені // Часопис НМАУ ім. П. І. Чайковського. 2014. Вип. 2. С. 42–49.
15. Чепалов О. І. Хореографічний театр Західної Європи ХХ ст. : моногр. Харків : ХДАК, 2007. 343 с.

9. ДОДАТКОВІ РЕСУРСИ

Електронний навчальний курс «Історія мистецтв: Музика в хореографії»:

Режим доступу <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=26177>

Словник-довідник музичних термінів. [Електронний ресурс] / Ю.Є. Юцевич. Режим доступу : <http://term.in.ua>

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Теоретичні аспекти аналізу музики в хореографії

Тема 1.1. Принципи взаємозв'язку музики й танцю

Семінарське заняття № 1

1. Феномен синтезу мистецтв
2. Сфери взаємодії музики та хореографії
3. Пластичність у музиці
4. Види танцювальності у музиці
5. Метр, ритм та фактура в хореографії

Література основна: 4, 5, 6.

Додаткова: 4, 5, 12, 15.

Тема 1.2. Система засобів музичної виразності

Семінарське заняття № 2

«Болеро» М. Равеля у постановці М. Бежара: співвідношення музичного ритму і руху

1. Творча особистість М. Равеля
2. Жанр болеро та його втілення у музиці композиторів XX – XXI ст.
3. Історія хореографічних постановок «Болеро» М. Равеля
4. Творчий портрет Моріса Бежара
5. Хореографічна версія «Болеро» М. Бежара

Література основна: 4, 5, 6.

Додаткова: 4, 5, 6.

Семінарське заняття № 3

Творчі портрети зарубіжних композиторів XIX – початку XX ст.

Тестові завдання на перевірку знань основних відомостей біографій, творчого шляху та музичних фрагментів творів зарубіжних композиторів, музика яких ілюструє теми Змістового модулю 1.

Література основна: 4, 5, 6.

Додаткова: 4, 5, 6.

Тема 1.3. Засоби музичної виразності у драматургії хореографічної композиції

Семінарське заняття № 4

Мінімалістична музика «Drumming» С. Рейча в сучасній хореографії І. Кіліана

1. Мінімалізм у мистецтві
2. Творча особистість С. Рейча
3. Принципи мінімалізму в музиці «Drumming» С. Рейча

4. Творчий портрет І. Кіліана
5. Хореографічна версія «Drumming» І. Кіліана

Література основна: 1, 3, 4.

Додаткова: 3, 4, 10.

Тема 1.4. Музичні форми в хореографії

Семінарське заняття № 5

Образ Фавна К. Дебюссі у хореографічних версіях В. Ніжинського

1. Імпресіонізм у мистецтві: естетика, образний світ, персоналії
2. Творча постать К. Дебюссі
3. Імпресіоністична концепція симфонічної поеми К. Дебюссі «Післяполудневий відпочинок Фавна»
4. Риси тричастинної та варіаційної форми у симфонічній поемі К. Дебюссі «Післяполудневий відпочинок Фавна»
5. Образ Фавна у хореографічних версіях В. Ніжинського

Література основна: 2, 4, 6.

Додаткова: 4, 6, 9.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Історичні аспекти розвитку музично-танцювальних жанрів

Тема 2.1. Танцювальна музика давніх епох

Семінарське заняття № 6

Творчі портрети зарубіжних композиторів XVII – XVIII ст.

Тестові завдання на перевірку знань основних відомостей біографій, творчого шляху та музичних фрагментів творів зарубіжних композиторів XVII – XVIII ст., музика яких ілюструє теми курсу.

Література основна: 1, 4, 6.

Додаткова: 4, 5, 12.

Тема 2.2. Бальні та народні танці в музиці XIX ст.

Семінарське заняття № 7

Романтична мініатюра в сучасній хореографії

1. Музичний романтизм: естетика, персоналії, жанри.
2. Творча постать Ф. Шопена.
3. Танцювальні жанри у музиці Ф. Шопена.
4. Хореографічні втілення музики Ф. Шопена у постановках першої половини XX ст.
5. Хореографічна шопеніана другої половини XX – початку XXI ст.

Література основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 4, 5, 6.

Тема 2.3. Балетна творчість композиторів XIX – XXI ст.

Семінарське заняття № 8

Балети українських композиторів XX – XXI ст. у сучасних постановках

1. Творча особистість М. Скорульського: тематика, жанри, знакові твори
2. Музичні особливості балету «Лісова пісня» М. Скорульського
3. Розкриття образів балету «Лісова пісня» М. Скорульського у постановці В. Вронського (2012 р.)
4. Творча постать Є. Станковича: тематика, жанри, знакові твори
5. Музичні особливості балету «Ольга» Є. Станковича
6. Розкриття образів балету «Ольга» Є. Станковича у постановці О. Ніколаєва (2015 р.)

Література основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 1, 2, 7, 8, 11, 13, 14.

Семінарське заняття № 9

Творчі портрети українських композиторів XX – XXI ст.

Тестові завдання на перевірку знань основних відомостей біографій, творчого шляху та музичних фрагментів творів українських композиторів XX – XXI ст., музика яких ілюструє теми курсу.

Література основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 1, 2, 7, 8, 11, 13, 14.

Тема 2.4. Композитор–хореограф: аспекти творчої взаємодії видатних митців XIX – XXI ст.

Семінарське заняття № 10

1. Музична діяльність видатних хореографів XIX ст.
2. Творчий тандем І. Стравінського та Дж. Баланчина.
3. Хореографія М. Петіпа у контексті співпраці з Л. Мінкусом та П. Чайковським.
4. Л. Бернстайн – Дж. Робінс: робота над «Вестсайдською історією».
5. Синхронія ритму Дж. Кейджа та М. Канінгема

Література основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 1, 2, 7, 8, 11, 13, 14.